FINLANDS SVENSKA
Skolungdomsförbund

Utlåtande till riksdagens kulturutskott, 11.05.2026
Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf

Statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna för 2027—2030

Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf tackar för möjligheten att yttra sig gällande statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna 2027-2030. FSS vill inledningsvis betona att utbildning inte ska ses som en utgift för den offentliga ekonomin, utan snarare som en av de bästa investeringarna vi kan göra för Finlands framtida kompetens och arbetsmarknad. För att höja utbildningsnivån till runt 50 procent till år 2030 är det väsentligt att hela utbildningskedjan fungerar, från den grundläggande utbildningen till tredje stadiet, samt de studerandes försörjning under studietiden.

Därmed anser FSS att finansieringen för andra stadiet, som har blivit utsatt för nedskärningar under de senaste åren, bör öka. I statsrådets redogörelse framgår det att endast 16 procent av undervisnings- och kulturministeriets anslag riktas till andra stadiet, medan högskoleutbildningen och forskning får hela 45 procent. För att höja utbildningsnivån räcker det inte att finansieringen till stor del riktas till högskolorna - den behöver även rikta sig till de utbildningsstadierna som leder till högskolestudier. Redogörelsen innehåller i sin nuvarande form få konkreta åtgärder som stärker gymnasie- och yrkesutbildningen.

FSS förhåller sig positivt till att Åbo Akademis särställning tryggas med hjälp av en finansiering på tre miljoner euro. Åbo Akademi är Finlands enda helt och hållet svenskspråkiga universitet, och det är tacksamt att den svenskspråkiga högskoleutbildningen tryggas. Samtidigt börjar den svenskspråkiga utbildningskedjan mycket tidigare än vid Åbo Akademi, och den svenskspråkiga grundläggande utbildningen samt andra stadiet behöver även stärkas.

Fler nybörjarplatser samt försöket med studiesedlar för öppen högskoleutbildning är positiva, och stärker övergången från andra stadiet till tredje stadiet. Studiestödsreformens mål om att stärka de studerandes försörjning under studietiden samt stödja de studerande att bli utexaminerade inom utsatt tid låter bra på papper. Men eftersom reformen görs kostnadsneutralt och i praktiken enbart ökar stödets lånebaserade natur, förhåller sig FSS mycket kritiskt. Högre skuldsättning, prestationskrav och ekonomiska svårigheter kommer knappast att gynna de studerande, inlärningen eller samhället. Reformen behöver mer finansiering för att verkligen kunna göras kvalitativt.

Redogörelsen visar även att kommunernas finansiering försvagas. Kommunerna har det centrala ansvaret för anordnandet av utbildningstjänster, och en minskad finansiering kommer att få raka konsekvenser för den grundläggande undervisningen och andra stadiet. FSS stöder inte detta, och påminner om att utbildningens kvalitet, tillgång och nationella jämlikhet är grundpelare i vårt samhälle. Medan befolkningsmängden visserligen minskar, betyder det inte nödvändigtvis att utgifterna för anordnandet av utbildning minskar i relation till den.

Den offentliga ekonomins hållbarhet skall inte tryggas genom att försvaga ungas utbildning och framtida möjligheter. Finland behöver en hög sysselsättning och kompetens. Därmed bör utbildning och studerande ses som långsiktiga investeringar snarare än som utgifter som vi behöver skära i.

Finlands Svenska Skolungdomsförbund
Kaserngatan 1 D 65–66, 00140 Helsingfors
kansliet@skolungdom.fi | skolungdom.fi

Lausunto eduskunnan sivistysvaliokunnalle, 11.05.2026
Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf

VNS 3/2026 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027—2030

Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027–2030. FSS haluaa aluksi korostaa, ettei koulutusta tule nähdä julkisen talouden menona, vaan pikemminkin yhtenä parhaista investoinneista, joita voimme tehdä Suomen tulevaisuuden osaamisen ja työmarkkinoiden hyväksi. Jotta koulutustaso voidaan nostaa noin 50 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä, on olennaista, että koko koulutusketju toimii perusopetuksesta korkeakoulutukseen asti, samoin kuin opiskelijoiden toimeentulo opiskeluaikana.

Näin ollen FSS katsoo, että toisen asteen rahoitusta, johon on viime vuosina kohdistunut leikkauksia, tulee lisätä. Valtioneuvoston selonteosta käy ilmi, että vain 16 prosenttia opetus- ja kulttuuriministeriön määrärahoista kohdistuu toiselle asteelle, kun taas korkeakoulutus ja tutkimus saavat peräti 45 prosenttia. Koulutustason nostamiseksi ei riitä, että rahoitus kohdistuu suurelta osin korkeakouluihin – sen tulee kohdistua myös niihin koulutusasteisiin, jotka johtavat korkeakouluopintoihin. Selonteko sisältää nykyisessä muodossaan vain vähän konkreettisia toimia, jotka vahvistavat lukiokoulutusta ja ammatillista koulutusta.

FSS suhtautuu myönteisesti siihen, että Åbo Akademin erityisasema turvataan kolmen miljoonan euron rahoituksella. Åbo Akademi on Suomen ainoa kokonaan ruotsinkielinen yliopisto, ja on kiitettävää, että ruotsinkielistä korkeakoulutusta turvataan. Samalla ruotsinkielinen koulutusketju alkaa paljon aikaisemmin kuin Åbo Akademissa, ja myös ruotsinkielistä perusopetusta sekä toista astetta tulee vahvistaa.

Lisää aloituspaikkoja sekä avoimen korkeakoulutuksen opintosetelikokeilu ovat myönteisiä toimia, ja ne vahvistavat siirtymää toiselta asteelta korkeakoulutukseen. Opintotukiuudistuksen tavoite vahvistaa opiskelijoiden toimeentuloa opiskeluaikana sekä tukea opiskelijoita valmistumaan tavoiteajassa kuulostaa paperilla hyvältä. Koska uudistus kuitenkin toteutetaan kustannusneutraalisti ja käytännössä ainoastaan lisää tuen lainapainotteisuutta, FSS suhtautuu siihen erittäin kriittisesti. Suurempi velkaantuminen, suorituspaineet ja taloudelliset vaikeudet tuskin hyödyttävät opiskelijoita, oppimista tai yhteiskuntaa. Uudistus tarvitsee lisää rahoitusta, jotta se voidaan aidosti toteuttaa laadukkaasti.

Selonteko osoittaa myös, että kuntien rahoitus heikkenee. Kunnilla on keskeinen vastuu koulutuspalvelujen järjestämisestä, ja rahoituksen vähenemisellä tulee olemaan suoria vaikutuksia perusopetukseen ja toiselle asteelle. FSS ei kannata tätä ja muistuttaa, että koulutuksen laatu, saatavuus ja valtakunnallinen yhdenvertaisuus ovat yhteiskuntamme peruspilareita. Vaikka väestömäärä toki vähenee, se ei välttämättä tarkoita, että koulutuksen järjestämisen kustannukset vähenisivät suhteessa siihen.

Julkisen talouden kestävyyttä ei tule turvata heikentämällä nuorten koulutusta ja tulevaisuuden mahdollisuuksia. Suomi tarvitsee korkeaa työllisyyttä ja osaamista. Siksi koulutus ja opiskelijat tulee nähdä pitkäaikaisina investointeina sen sijaan, että niitä pidetään menoina, joista täytyy leikata.

Finlands Svenska Skolungdomsförbund
Kaserngatan 1 D 65–66, 00140 Helsingfors
kansliet@skolungdom.fi | skolungdom.fi

FINLANDS SVENSKA
Skolungdomsförbund



Mar Porres, puheenjohtaja / ordförande

Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf

Lisätiedot / Tilläggsinformation

Poliittinen asiantuntija / politiskt sakkunnig Simon Blomfelt, simon.blomfelt@skolungdom.com

Finlands Svenska Skolungdomsförbund
Kaserngatan 1 D 65–66, 00140 Helsingfors
kansliet@skolungdom.fi | skolungdom.fi